यज्ञेन पयसा सह। तस्य दोहमशीमहि ॥ ४ ॥ तस्य सुम्नम-शीमहि। तस्य भक्षमशीमही। वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु" इति। 'त्वत्' प्रसिद्धं 'महत्', 'इन्द्रियं' सामर्थ्यं, 'मयि', धीयतां तथा 'दक्षः' उत्साहः, 'क्रतुः' अनुष्ठानं, 'सुवीर्य्यं' सर्वेषु कार्य्येषु शोभनं सामर्थ्यं, तत् सर्व्वं मयि स्थाप्यताम्। 'त्रिशुक्' अग्निविद्युदादित्यात्मना त्रिधाभिन्नदीप्तिः, 'घर्मः' अग्निः, 'मे' मदर्थं, आकूत्यादिभिः 'सह', विविधं दीप्यताम्। 'आकूतिः' सङ्कल्पः, 'मनः' सङ्कल्पसाधनं, 'विराड्' अन्नं, 'ज्योतिः' तेजः, 'यज्ञः' क्रतुः, 'पयः' क्षीरं, 'तस्य' तैराकूत्यादिभिर्युक्तस्याग्नेः, 'दोहं' वृष्यादिसम्वृद्धिं, वयम् 'अशीमहि', 'तस्य सुम्नं' तन्निमित्तं सुखं, च 'अशीमहि'। 'तस्य' अग्नेः, प्रसादात् 'भक्षं', च 'अशीमहि' व्याप्नुयाम, 'वाक्', च मदीया 'जुषाणा' प्रीयमाणा, 'सोमस्य', भक्षणेन 'तृप्यतु'॥

(७) अथ नाभिदेशाभिमर्शने मन्त्रयोः प्रतीके दर्शयति। "मित्रो जनान् प्रसमित्र" इति। मित्रो जनान् पातयतीत्येको मन्त्रः। प्रसमित्रमर्त्तो अस्त्वित्यपरो मन्त्रः। एतच्चोभयं "त्वमग्ने बृहद्वयः" इत्यत्र व्याख्यातं॥

(८) अथ षोडशीग्रहस्याभिमन्त्रणे मन्त्रमाह। "यस्मान्न जातः परो अन्यो अस्ति। य आविवेश भुवनानि विश्वा। प्रजापतिः प्रजया संविदानः। त्रीणि ज्योतीꣳषि सचते सषोडशी" इति। 'यस्मात्' प्रजापतेः, 'अन्यः' पुरुषः, कश्चिदपि 'परः' उत्कृष्टो जातः, 'न अस्ति'। 'यः' च प्रजापतिः, 'विश्वा भुव-